η δικιά μας πρόταση για την εικονογράφηση
των σχολικών βιβλίων ιστορίας

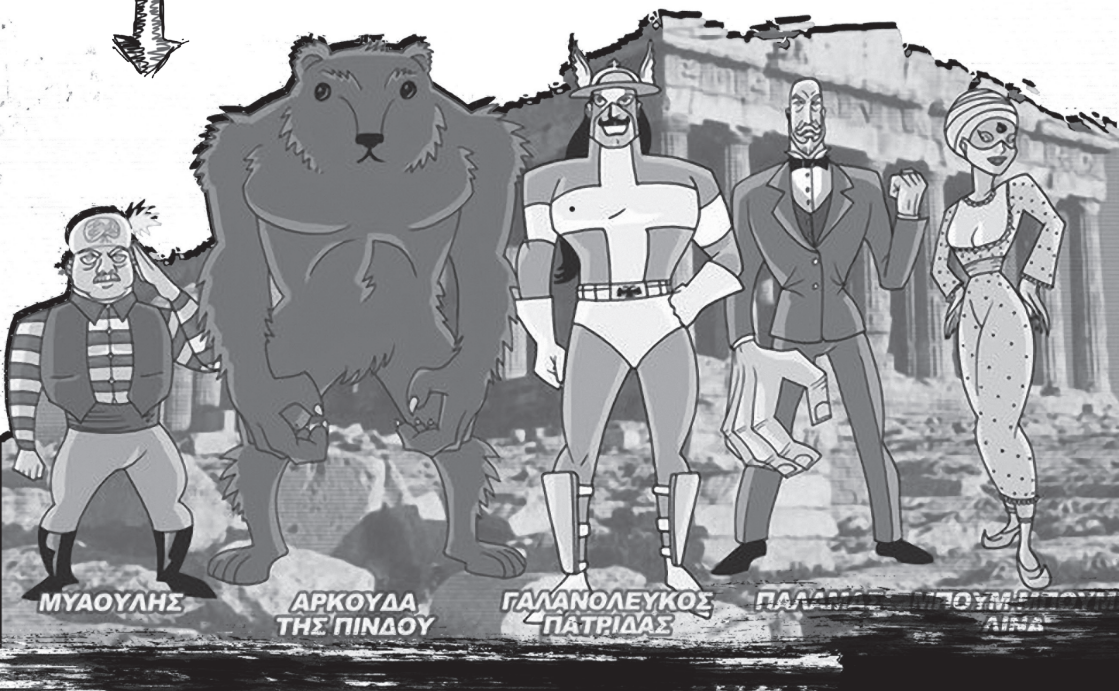

1821 μύθοι

Κάθε κράτος χρειάζεται έναν ιδρυτικό μύθο. Μια κοινη -ρετουσαρισμένη και ιδανική - αφήγηση, που κάτω απ την ομπρέλα της κάθε άλλη διαφορά θα σβήνει και αγκαλισμένοι αφεντικά και υπήκοοι θα ξεχνούν τα διαφορετικά συμφεροντά τους "για το καλό της πατρίδας".

Στην Ελλάδα ο ιδρυτικός αυτός μύθος λέγεται "Επανάσταση του 1821". Και προφανώς ο μύθος της υπόθεσης δεν κρύβεται στο ίδιο το ιστορικό γεγονός αλλά στην κατοπινή διαστρέβλωση του, στην μετατροπή του σε ένα εύπεπτο παραμύθι εθνικής ομοψυχίας.

Γνωρίζουμε πως η χρονική απόσταση από τα πραγματικά γεγονότα δεν μας επιτρέπει καμία βεβαιότητα. Θα προσπαθήσουμε παρόλ'αυτα να εκθέσουμε κάποιους από τους μύθους γύρω από το 1821, βγάζοντας ταυτοχρόνως πολιτικά συμπεράσματα σε σχέση με το παρελθόν, παρόν και μέλλον της εθνικιστικής πανούκλας και των συμφερόντων που εξυπηρετεί.

μύθος #1

Η αποκλειστικά ελληνική φύση του 1821

Στην πίστιν του καθ'ενας, ελεύθερος να ζη,
στην δόξα του πολέμου, να τρέξωμεν μαζί.
Βουλγάροι κι Αρβανήτς, Αρμένιοι και Ρωμιοί,
Αράπηδες και άσπροι, με μια κοινήν ορμή,
Για την ελευθερίαν, να ζωσωμεν σπαθί

από τον Θούριο του Ρήγα Βελεστινλή

Η ευρέως -εθνικά- αποδεκτή αφήγηση για το 1821, μιλάει για τους "Έλληνες" -και μόνο αυτούς- που ξεσηκώθηκαν ενάντια στον Τουρκικό ζυγό. Κι όλοι οι υπόλοιποι κάτοικοι της Βαλκανικής που πήγαν ?

As το πάρουμε απ' την αρχή. Ο χώρος που σήμερα αποτελεί τον ελλαδικό χώρο στις αρχές του 19ου αιωνα κατοικείται από ένα μίγμα εθνικοτήτων, έλληνες, σλάβους, αρβανίτες, εβραίους, πομάκους κλπ, εθνικότητες που βιώνουν εξίσου την καταπίεση και που συμμετέχουν στην εξέγερση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο καθ' ημάς Κολωκοτρώνης, αρβανίτικης καταγωγής με οικογενειακό όνομα το ελληνικότατο ... "Μπιθεκούρας".

Ο αποκλειστικά ελληνικός χαρακτήρας του 1821, εφευρέθηκε στην συνέχεια στο πλαίσιο του ιδρυτικού εθνικού μύθου, καθώς και σαν μέσο αναγκαστικού εξελληνισμού και εκδίωξης των μη-ελληνόφωνων κατοίκων.

Σημάδια αυτής της πολλαπλής διαδικασίας εθνοκάθαρσης απομένουν διάφορα τοπωνύμια που ελληνοποιήθηκαν δια νόμου προς το πιό αρχαϊζον, π.χ. Κουκουβάουνες --> Μεταμόρφωση, Ζητούνι --> Λαμία, Βοστίτσα -- >Αίγιον (sic) κ.α.

μύθος #2

Όλοι οι Έλληνες, ομόψυχα, βοηθήσαν στην επανάσταση

Οι Έλληνες αναμεταξύ των λέγουν, ότι τρεις είναι αι πληγαί του τόπου των, οι επίσκοποι (πρώτοι ούτοι), οι κοτζαμπάσηδες (δεύτεροι), και οι Τούρκοι (τελευταίοι).

"Narative of a journey in the Morea",
William Gell, London 1823

Τα σχολικά βιβλία, οι αφηγήσεις και οι εικονογραφήσεις τους παράγουν, γενίες τώρα, την αφήγηση του 1821.Ο παπάς πού υψώνει το λάβαρο, ο αγωνιστής καλαμαράς (Φαναριώτης), η ηρωική πλοιοκτήτρια Μπουμπουλίνα, οι τσιφλικάδες προύχοντες που έκαναν, λέει, Εθνοσυνέλευση για να μεθοδεύσουν τον αγώνα. Κάπου ανάμεσα στις γραμμές σαν φτωχός συγγενής, ο εξεγερμένος ένοπλος λαός, οι σχεδόν δουλοπάροικοι αγρότες.

παπάδες

Αντίθετα με τον εθνικό μύθο που θέλει τους έλληνες να υποφέρουν συνολικά κάτω από την χατζάρα του "κακού" τούρκου, κατα την διάρκεια της Τουρκοκρατίας, κομμάτια του πληθυσμού όχι απλά βολεύονταν μια χαρά αλλά εκτελούσαν χρέη εφαρμοστή και τοποτηρητή των αποφάσεων του εκάστότε σουλτάνου. Η κεντρική εκκλησία σαν δομή συνεισέφερε τα μέγιστα στον έλεγχο των ορθόδοξων πληθυσμών, μεταθέτοντας την λύτρωση στον ... επόμενο -επουράνιο- κόσμό, απαιτώντας υποταγή στον σουλτάνο και αφορίζοντας όσους ανα καιρούς σήκωναν το κεφάλι. Ο δε Πατριάρχης Γρηγόριος Ε' μαζί με 23 Αρχιερείς αφορίζουν την εξέγερση των Φιλικών αναφέροντας χαρακτηριστικά:

θέλοντες να διαταράξωσι την άνεσιν και ησυχίαν των ομογενών μας πιστών ραγιάδων της κραταιάς βασιλείας, την οποίαν απολαμβάνουσιν υπό την αμφιλαφή αυτής σκιάν με τόσα ελευθερίας προνόμια...

Σε απλά ελληνικά, οι "πιστοί ραγιάδες" κάτω απ την "σκιά" της "κραταιάς βασιλείας" δεν επιθυμούσαν καμία διατάραξη στο θεάρεστο έργο τους, αυτό της άσκησης εξουσίας , εξ ονόματος του σουλτάνου, στους υποδουλομένους πληθυσμούς.

και προεστοί

Παράλληλα με το παπαδαριό, μια τάξη προνομιούχων ελλήνων κατέχει κομβικό ρόλο στον έλεγχο του πληθυσμού, αναλαμβάνοντας την διοίκηση των κοινοτήτων, την είσπραξη φόρων για τον σουλτάνο καθώς και τις πιο προσοδοφόρες εργασίες.

Ένα μίγμα τσιφλικάδων, εμπόρων και εφοπλιστών έχουν κάθε λόγο να βρίσκονται ενάντια στους εξεγερμένους. Η εξουσία τους πάνω στους υπόδουλους λαούς, με φατρίες και κληρονομικά προνόμια, προέρχεται από τον σουλτάνο. Από την αρχή καταδικάζουν την εξέγερση, ελπίζοντας στο γρήγορο ξεφούσκωμα, άλλωστε πριν το 1821 είχαν γίνει πολλαπλές εξεγέρσεις που πνίγηκαν στο αίμα. Στην συνέχεια και όταν η κατάσταση ξεφεύγει, επιδιώκουν να την κατευθύνουν, μπλέκονται σε παιχνίδια εξουσίας (εμφύλιος 1823-1825) βάζοντας στο παιχνίδι και τις "Μεγάλες Δυνάμεις". Μετά το τέλος της επανάστασης οι διάφορες "φαμίλιες" θα αποτελέσουν τον κορμό της νέας αστικής δομής εξουσίας, συνεχίζοντας να ασκούν την ίδια εξουσία αυτή την φορά όχι στο όνομα του σουλτάνου αλλά στο όνομα του νέοελληνικού κράτους-προτεκτοράτου των Μεγάλων Δυνάμεων.

Χαρακτηριστικό ιστορικό ντοκουμέντο της δράσης των προεστών είναι το γράμμα των κατοίκων της Σκύρου στον Καπουδάν Πασά όπου ζητάνε την προστασία του από δαυτους:

«Βλέποντες την αθλίαν κατάστασιν της κοινότητας και δοκιμάζοντες τα μύρια κακά και ζουλούμια, όπου μας έχουν πουλημένους αυτοί οι διοικηταί κοτζαμπάσηδες και μας κατήντησαν από τα βαρύτατα δοσίματα και ζημίες δια να κατασκορπιστούμε από την νήσον μας ρίχνοντας μας τεφτέρι ανυπόφερτο έξω από τις δυνάμεις μας»
(Δ. Παπαγεωργίου, ιστορία της Σκύρου, 1909)

Θα μπορούσαμε να γράψουμε τόμους βιβλιογραφίας, με μικρά ή μεγάλα περιστατικά που αποσυνθέτουν το παραμύθι που διδασκόμαστε γύρω από την πραγματική επανασταση του 1821. Αυτό όμως που έχει την μεγαλύτερη πρακτική αξία είναι να ρωτήσουμε.

ποιός οφελείται από την καλλιέργια στρεβλών και εύπεπτων εθνικών αφηγήσεων ?

Η καλλιέργεια του μίσους για κάποιον μακρινό απέναντι, του μίσους για κάθε τι ξένο, για κάθε τι "άγνωστο", αυτή η ασφιχτική εθνική κλειστοφοβία εξυπηρετεί έναν ξεκάθαρο σκοπό.

Να ξεχάσουμε πως ο εχθρός μας βρίσκεται εδώ, κυκλοφορεί ανάμεσα μας και -ω ναι- μιλάει ελληνικά. Τον συναντάμε κάθε μέρα στην δουλειά σαν αφεντικό, τον βλέπουμε στους τραμπουκισμούς του κάθε μπάτσου και στα μικρά ή μεγάλα λόγια του κάθε πολιτικάντη.
Να δεχτούμε να κάνουμε θυσίες για το "καλό της πατρίδας" ή "την εθνική οικονομία", ουσιαστικά για το συμφέρον των αφεντικών μας. Να συνεχίσουμε να δίνουμε δις για πολεμικούς εξοπλισμούς ενώ κόσμος κοιμάτε στο δρόμο.

Αρκετά !
Να πολεμήσουμε στο εδώ και στο τώρα τον εθνικισμό, τον ρατσισμό και την απάθεια τον φόβο και τους καθημερινούς εκβιασμούς που έχουν βάλει στη ζωή μας

σε Ελλάδα, Τουρκία, Αλβανία

ο εχθρός είναι στις τράπεζες και τα υπουργεία !

αναρχικοί και κομμουνιστές
από τις γειτονιές της Κυψέλης και του Γκύζη

επικοινωνία : sak-kg.espivblog.net, sak-kg@espiv.net